

סודיות ההסכם עם ההסת"ס

ועל מנת לא להיחשב כחלק מהסכם

ההסת"ס

חובת סודיות

41. ההסכם עם ה-ס"ס הטייל על ק' חובת סודיות: **הוא היה בגדר סוד הרייך**. כבר בשלב המו"מ שקדם להסכם הוזכר ק' ע"י קרומיי שהתכנית להגירת 600 עולים בהסכמת הנאצים וכל הקשור למו"מ על כך מהווה, **סוד הרייך**, זרק בקושי גילה ק' לקראוס, האחראי ל-600 רשיונות העלייה, את סוד, העלייה המוסווית כגרוש" (פסקה 23). ראשי ה-ס"ס אסרו על ק' מראשית המו"מ לבוא במגע כלשהו עם השלטון ההונגרי, והם הקפידו על סודיות המו"מ. ב-10.5 נאסר ק' ע"י הגיסטפו, ובמשך שנה ימנעו מאסרו נחקר ע"י קלגס, ראש הגיסטפו, על קשריו עם גרזולי איש המטה הכללי ההונגרי, ועל מסירת ידיעות בדבר המו"מ עם ה-ס"ס לחוגים הונגריים (דו"ח ק', 34).

הצלת המיוחסים מערי השדה היתה בגדר, **סוד הרייך**, הן כלפי ההונגרים, הן כלפי יהודי ערי השדה. בדו"ח של ק', בפרק הנושא את הכותרת, **קושרים ציונים**, מסופר כיצד שוכנע אייכמן ב-3.6 אחרי שביטל את הסכמתו להצלת המיוחסים מערי השדה (פסקה 39), בעזרת ויסליצני להסכים בסופו של דבר להעברת מיוחסי קלוז לבודפשט. לפי הדו"ח אמר אייכמן לק' (ע' 44):

„הלא תבין סוף סוף, אינני יכול לקבל על עצמי את האחריות כלפי הממשלה ההונגרית, אינני יכול לשחק כאן תפקיד של מציל היהודים. הבטחתי ללסלו אנדרי שאף יהודי לא ישוב חי לארץ זאת!

ויסליצני... התערב עכשיו בשיחתנו. אני חושב, אדולף, אמר, שעם ההונגרים לא יהיו לנו קשיים. ספרתי לקצין פרנצ'י שגילינו קשר ציוני מסוכן ושאלנו מתחקים על עקבותיו גם בגיטאות אחרות של ערי השדה. אמרתי לו שאת הקושרים האלה אי אפשר לכרוך יחד עם האחרים, אחת יעוררו אי-שקט ברייך ויפריעו לעבודה.

זימה אמר פרנצ'י על כך? האם הוא בלע זאת?

הוא בלע את זאת. גם בקי ואנדרי יודעים על העניין.

את זאת הם בלעו! חוזר אייכמן. הוא מהיך. על פניו מצטייר בטוויט"ה של סיפוק עילאי על הגאון הדיפלומטי של גזע האדונים. הוא שוקלם בדעתו שעה קלה ואומר: **יבכך טוב, יבואו אנשי קלוז לבודפשט!**

בהמשך הפרק הזה, בהסבירו את אופן בחירתם של 388 נצולי קלוז מתוך 18,000 תושבי הגיטו, אומר ק' בין היתר (ע' 46):

„אייכמן עמד על כך שאנחנו בבודפשט מוכרחים לנקוב בשמותיהם של האנשים האלה (ההדגשות של המחבר). נסינו בכל זאת להציע לאייכמן

שישאר את הרכבת הקבוצה בידי מועצת היהודים המקומית של קלוז. אייכמן סרב. הוא אמר שדבר זה יביא לרציחה בגיטו (הוא הוסיף ואמר) שאינו רוצה שתתעורר תשומת לב, אחרת 'אי אפשר יהיה לשמור כלפי ההונגרים על האופי של 'קשר ציוני', היה איפוא הכרח לערוך רשימה.

...מאד מאד היינו חפצים להכניס לרשימה רק ילדים קטנים ובני נוער, מבלי לשים לב להוריהם וקרוביהם המבוגרים. אך דבר זה לא ניתן לבצוע משני טעמים:

(א) היה הכרח להציל מבוגרים רבים, אחרת לא היה הדבר מתאים לאפיו של 'קשר' שאייכמן עמד עליו;

(ב) לא מצאנו עוז בנפשנו להחליט על הפרדת בני משפחה זה מזה. ...בלתי נכונה בהחלט היא ההנחה כאילו גיצלו בעיקר עשירים ששלמו בעד הצלתם. רק מעטים ידעו בקלוז בכלל למה ומדוע הם נכנסו למשלוח מיוחד. 'סוד ההצלה' היה צריך להשמר.

עד כאן הדו"ח של ק' בנוגע ל'סוד ההצלה'.

הדו"ח של ק'

42. כאן המקום לציין את המיזוג של אמת חלקית, התממות וסלוף האפייני לדו"ח של ק' כולו והמשתקף גם בקטעים הנ"ל. למקרא הדו"ח של ק' אפשר להבין לרוחו של ברנד, שנשאל בעדותו (ב' 2) מדוע לא נפגש עם ק' מאז 1948, והשיב כי אחת הסיבות העיקריות לכך הוזה הדו"ח הנ"ל שנמסר ע"י ק' בשם, "ועדת ההצלה בבודפשט" ללא ידיעתו של העד, חבר הועדה ואחד ממיסדיה, ושהוא, "לגמרי לא מסכים לתוכנו". העד נשאל — מאחר שבאותו שלב טרם הוגש הדו"ח כמוצג ואי אפשר היה לשאול על פרטיו — אם יש איזו נקודה עיקרית בדו"ח שאינו מסכים לה, או אם כוונתו, לכל מיני נקודות קטנות"; על כך השיב:

„הנקודות הקטנות הן נקודות חשובות, והן מרובות“.

נקח לדוגמה את הקטע המתחיל במלים „מאד מאד היינו חפצים להכניס לרשימה רק ילדים קטנים ובני נוער“. אכן השאלה היא חשובה מאד: אם אמנם ניתן להציל מספר מוגבל של נפשות בלבד, מדוע לא נתנו עורכי הרשימות עדיפות לילדים? העד גרוס מקלוז, שעבד במחיצתו של בלש, מספר (ח' 16, 21):

„אנשי גדודי העבודה ואנשי החטיבה הסקלרית בקשו ודרשו לקחת את הילדים שאבותיהם בגודי העבודה לשוייץ, במקום הזקנים והעשירים... לא לקחו, לקחו רק את העשירים ואת הפרוטקציונרים... ראינו את זאת. הרכיבו את הרשימה ולפנינו הביאו את האנשים, אבל הילדים הצעירים כולם הלכו לגז“.

תשובת ק' על השאלה הזאת בקטע הנ"ל היא כי הצלת ילדים ובגני נוער בלבד לא ניתנה לבצוע משני טעמים:

- (א,) היה הכרח להציל מבוגרים רבים, אחרת לא היה הדבר מתאים לאפיו של 'קשר', שאייכמן עמד עליו;
- (ב) לא מצאנו עוז בנפשנו להחליט על הפרדת בני משפחה זה מזה".

ברם, על "הקשר הציוני" המדומה גודע לאייכמן, לפי הדו"ח של ק' (ע' 44), רק ביום 3.6, ואילו רשימותיו של ק' הורכבו והוגשו במחצית הראשונה של מאי, והרכבם היסודי לא השתנה מאז (ר' עדותם של הרמן, דנציג, פרוידגר וק' עצמו). ב-19.5 או 20.5 כבר שאלו ק' וגב' ברנד את אייכמן, "מדוע האנשים שנדרשו להגירה לא הועברו מערי-השדה לבודפשט, כפי שהבטיח קרומיי (דו"ח ק', 38); ב-22.5 דרשתי שוב את המיוחסים מערי השדה ומסרתי לו (לאייכמן) שנית את העתקי הרשימות" (שם, ע' 39); ב-1.6, "דרשתי שוב את המיוחסים מערי השדה", ואייכמן הבטיח לתת פקודה טלגרפית, "שהאנשים שנדרשו יוצאו מהגיטאות הקיימים עדיין בטרנסילוניה" (שם, ע' 41) ובסוף אותה פגישה של 3.6, בה שמע אייכמן לראשונה על תחבולת, "הקשר הציוני", נתן פקודה לסמל אחד לבסוע מידי לקלז, והסמל, "לקח אתו את רשימת השמות שהגשתי לאייכמן" ויצא ב"חפזון" (שם ע' 44). ברור איפוא שהרכב הרשימות לא הושפע במאומה ע"י "הקשר הציוני, שאייכמן עמד עליו". רשימות המיוחסים שהורכבו ע"י ק', הן ביחס לקלז, הן ביחס ליתר ערי השדה, היו מבוססות מלכתחילה על העקרון של הצלת משפחות שלמות (טעם (ב) של הקטע הנ"ל), עקרון שצמצם את מספר המשפחות שניתן להצילן בגדר מכסת הנפשות הקבועה עד למינימום. מדבריציין למשל הועברו לבודפשט 7 משפחות בלבד, שהיו מורכבות מ-85 או 88 נפשות (עדות ד"ר וייס, ע' 492, דו"ח ק', ע' 53), ואותה שיטה היתה נהוגה לגבי קלז ויתר ערי השדה. ק' לא ניסה מעולם לערוך את רשימותיו לפי עקרון של "הצלת ילדים".

הצלת מיוחסים ("פרומיננטים" בלשונו של ק') התאימה למטרותיו של אייכמן יותר מהצלת ילדים, ויש להניח שאייכמן היה דוחה רשימות ילדים, אילו היה ק' מנסה להגישן במקום רשימות מבוגרים — אבל לא בגלל "הקשר הציוני" המדומה, שנולד אחרי המעשה, אלא בגלל תכלית הרצה של אייכמן, שהיתה מכוונת בראש וראשונה נגד ילדי ישראל, "היסוד הביולוגי" של העם, שהנאצים שקדו על השמדתו. ב"סלקציה" של אושביץ נתן אייכמן לילדים דין קדימה לתאי הגונים ולכבשנים; לא בגלל היה גותן להם דין קדימה להצלה. אין איפוא להאשים את ק' שלא השיג את אשורו של אייכמן ל"עלית ילדים". אילו היה ק' מודה בכנות ששיטת הצלתו התלויה בהסכמת ה-ס"ס איפשרה רק הצלת מספר קטן של מיוחסים עם משפחותיהם, ולא איפשרה הגשת "רשימות ילדים קטנים ובגני נוער", לא היה מקום לערער על הדו"ח בנקודה זאת; אבל דבריו המתחסדים כי "מאד מאד היינו חפצים וכו'" בצרוף הנמוק של "קשר ציוני שאייכמן עמד עליו", אינם דברים כנים.

הצלת ילדים... על יחסו של אייכמן להצלת ילדים מעיד קטע בפסק הדין במשפט חנומאר (מוצג 32 ע' 102), המפיץ גם אור מסוים על שליחות ברנד (להלן). שם נאמר:

החוקים מכילים חליפת מכתבים (רשמיים) הממשכת מתחילת מאי 1943 עד סוף מאי 1944, בזמנו הוצעה הצעה שרומניה תרשה הגירה של 70,000 ילדים יהודים בגיל עד 8 שנים לא". הציר הגרמני בבוקרסט, קלינגר, בקש קביעת עמדה טופת... הענין הוגש גם לאייכמן מה-17.5.44. שתשובתו היתה כי יש לסרב עקרונית להגירת ילדים יהודים; ואם בנגוד להשקפתו תורשה הגירתם של 5000 ילדי יהודים מאזור המנרס הכבושים, הצעתו היא שיחלפו בגרמנים עצורים מחוץ לארץ ביחס של 4 ל-1 — יחד עם זה אין גרמניה רוצה ב-20,000 זקנים, כי אם באנשים שכותה ההולדה אחם למטה מגיל ארבעים, וכי יש צורך לסיים את המו"מ מהר מפני שהזמן אינו החוק בו עסק פעולותינו נגד היהודים הגירתם של 5000 ילדים מאזורי המנרס לא תנתן לבצוע מבחינה טכנית. דברי אייכמן לא תנתן לבצוע מבחינה טכנית פרושם רק אחד: כי הילדים הקטנים האומללים עוד מעט לא יהיו עוד בחיים. בסוף מאי 1943 העביר הציר השוייצרי פלושר לראש המחלקה המשפטית אלברכט את משאלת הממשלה הבריטית שגרמניה תסכים להגירתם של 5000 יהודים 85% ילדים ו-15% מבוגרים מפולין ליטא ולטביה לא". ב-25.6.44 נסח פון-טדן תוכיר שהכיל את ההצעה המקראבלית ממש למנוע את ההגירה ע"י העמדת תנאים בלתי אפשריים, כי על אנגליה להצהיר על נכונותה להרשות ליהודים לבוא לאנגליה במקום לא"י וכן עליה להוקיע את נכונותה זו ע"י החלטה מתאימה של בית הנבחרים; כי יש לצפות לכך שהאנגלים לא ימלאו אחרי דרישה זאת וכי אז תפול האחריות עליהם. ואם אנגליה בנגוד לצפוי מראש תסכים להצעה, כי אז יהיה אפשרי לנצל את ההצעה לצרכי תעמולה ותאפשר לגרמניה להציע החלפת יהודים בגרמנים עצורים ב-2,544 פנה פלדשר מחדש למנהל המחלקה המשפטית בענין הגירתם של 5000 הילדים היהודים והצהיר שברצון הממשלה הבריטית לסדר את הילדים האלה בתוך האימפריה הבריטית, אך לא בא"י או במזרח התיכון. פון טדן מעיר על כך... שה-ר.ס.ה.א. הודיע באופן סודי שהמקום היחדי בו עדיין אפשר למצוא 5000 ילדים יהודים להגירה, הוא גיטו ליצמנשטט (לודז) ושגם גיטו זה תוסל בקרוב לפי הוראות הימלר... בסוף הורה ריבנטרופ ב-17.5.44, שבענין פלדשר אין לעשות לפי שעה צעדים חדשים במשא ומתן המתואר לעיל נתגלה המעל הגס ביותר שאפשר להעלותו על הדעת. כל הצעדים שנעשו ע"י משרד החוץ (הגרמני) וכל עצותיו

* (משרד הבטחון הראשי של הבריטנים) ילדים יהודים שחיו בגיטו ליצמנשטט (לודז) והיוו תחנת מעבר לבריטניה.

התכוונו אך למטרה לשים לאל את מאמציהם של מדינות נכבדות, נייטרליות ואויבות, שרצו לאסוף את הילדים; המטרה היתה להכשיל את מעשה השומרונים הטובים, ולסלק את הצעתם לתעמולה נציונל-סוציאליסטית".

יש לציין גם את הקטע הבא באותו פסה"ד (ע' 105):

ב-29.6.44 בקש וזנמאיר הוראות להתנהגותו ביחס להצעותיהן של הממשלות השודית, השווייצית והאמריקאית למתן רשות הגירה לקבוצות מסוימות של יהודים. ההצעה הראשונה היתה בקשה שודית להרשות ל-400 יהודים להגר לשווייץ או לא"י. שניה היתה בקשה של שווייץ בנוגע ל-10,000 ילדים בציריך 10% בני לוייה מבוגרים. ועוד שלוש בקשות נוספות בנוגע לקבוצות יתור קטנות. מועצת פליטי המלחמה האמריקאית בקשה רשות הגירה לא"י בשביל ילדים יהודים למטה מגיל 10. הונגריה רצתה לקבל את ההצעה האמריקאית. מהלקת משרד החוץ (הגרמני) המליצה על כך שזנמאיר יבקש מממשלת הונגריה להשיב לממשלות שווייץ ואמריקה כי אין להרשות הגירה לא"י, משום שא"י גמצאת בשטח ערבי והונגריה לא תוכל להשתתף בגשול הערבים ממולדתם. מלבד זה צוין שתשובה זאת תדחה את הענין ל-2—3 שבועות ועד אז תסתיים הפעולה נגד היהודים — ה. א. גרוש היהודים מהונגריה — וכל התערבות תהיה מיותרת...

הטענה החוזרת ונשנית כי גרמניה חוששת להרגיז את הערבים לא נטענה בתום לב, אלא היתה אך אמתלא לאפשר את הבצוע הנוסף של פעולות הגרוש, ההעברות לעבודת כפיה והרציחות".

סוד ההצלה

43. גשוב לענין שאנו עוסקים בו — חובת הסודיות שק' נתחייב בה כלפי ראשי ה-ס"ס בענין ההצלה. ראינו שכל המו"מ בין ק' וה-ס"ס וכל תכנית הצלת „המיוחסים" היו בגדר „סודות הרייך", שאסור היה לק' לגלותם. הצלת המיוחסים מערי השדה היתה בגדר סוד לא רק כלפי ההונגרים, אלא גם כלפי יהודי ערי השדה עצמם. באחד הקטעים המובאים לעיל מהדו"ח של ק' (ע' 46) נאמר:

„רק מעטים ידעו בקלוז בכלל למה ומדוע הם נכנסו למשלוח מיוחד. יא-החשבו סוד ההצלה היה צריך להשמר".

בקטע אחר באותו עמוד נאמר שאייכמן סרב להשאיר את הרכבת רשימת המועמדים להצלה בידי מועצת יהודי קלוז/בנמוק כי —

„זה יביא לרציחה בגיטו"הם על ידי המינהל החדש, תחתיו לא תהיה

עצם הנמוק הזה — יש לו טעם, והוא ראוי לתשומת לב. אבל האמנם, ואם כן מדוע, היה אייכמן מעונין למנוע רציחת יהודים ע"י יהודים בגיטו? בהמשך הקטע נאמר שאייכמן הוסיף ואמר כי —

„אינו רוצה שתתעורר תשומת לב“;

וכאן מוסיף הדו"ח במרכאות כדבר בשם אומרו (אייכמן), את הנמוק כי אחרת — „אי אפשר יהיה לשמור כלפי ההונגרים על האופי של 'קשר ציוני'“. אבל גם כאן, כמו בקטע הסמוך על „הצלת הילידים“, אין הנמוק הזה המיוחס לאייכמן מתאים לתאריך הענין הנדון. הקטע כולו, החל מהמשפט הראשון: „אייכמן עמד על כך שאנחנו בבודפשט מוכרחים לגקוב בשמותיהם של האנשים האלה“, ועד למשפט האחרון: „היה איפוא הכרח לערוך רשימה“, דן בענין שקדם בהרבה — כפי שהתברר לעיל — לכל הסתמכות אפשרית של אייכמן על „הקשר הציוני“.

אין בדו"ח של ק' תשובה המביתה את הדעת על השאלה מה היתה סיבת כל הסודיות הזאת. מדוע היתה התכנית להצלת המיוחסים בגדר „סוד הרייך“? מדוע הראה אייכמן ענין במניעת רציחה בגיטו ודרש שלא לעורר תשומת לב לתכנית ההצלה? מדוע היה אסור לגלות לתושבי קלוז, ואפילו — לדבריו של ק' — לרוב הנצולים עצמם עד לצאתם מקלוז את „סוד ההצלה“?

שורש הסודיות

44. האמת היא שגם לאייכמן וגם לק' היה ענין לשמור את תכנית ההצלה בסוד. דברי אייכמן לק' על סכנת הרציחה בגיטו רומזים לענין משותף זה. אילו ידעו או חששו תושבי הגיטו שהנאצים עומדים לשלוח אותם לאושיץ ואת המיוחסים — להוף מבטחים, היה עלול לפרוץ מרד שהיה מסכן את חיי המיוחסים ואת תכנית הגרוש כאחד. ולא רק ידיעה מלאה וברורה על תכנית הנאצים להשמדת הרוב והצלת המיעוט, אלא גם כל ידיעה חלקית, כל הסתגנות פריטים על הסכם מוקדם בין ק' וה-ס"ס להצלה בפרדת של המיוחסים — היה בה כדי לעורר חשד בלב היהודים. הצלחת תכנית ההשמדה היתה תלויה בהפתעת היהודים והטעתם הגמורה, ולצורך זה היה הכרחי להרחיק חשד מלב הקרבנות. כדי להבטיח את הצלחת משימתו הטיל אייכמן איפול גמור על כל תכניותיו, ותכנית הצלת המיוחסים בכלל זה. עצם המנוח „הצלה“ היה עשוי לרמוז לקרבנות על סכנת ההשמדה, ועל כן היה גוף לראשי ה-ס"ס שק' דבר על „עליה“ ד"ר הרמן, אחד ממנהיגי הציונים בקלוז ומראשי משלוח ברגן בלזן. העיד (380, 382):

„בעינינו הרכבת לא היתה של הצלה, אלא של עליה, לכן רצינו להצטרף לה, עליה לא“, דרך ספרד. אפשרות של עליה בימים החם כמוכח היתה מאד מאד מושכת לאור התנאים האמוריים בהם היינו נתונים... ההחלטה אז לא היתה אם להציל 380 מתוך 18,000, אלא אם להביא לעליה, כי תודעת ההשמדה לא היתה, היתה תודעת סכנה, לא תודעת השמדה“.

גם אם הרמן מפריז בעדותו זו (השווה להלן פסקה 53), מכל מקום ברור שהצביון הציוני המובהק של הפעולה (הרמן 366), הרכב הקבוצה רובה ככולה מציונים והמטרה המוגדרת של עלייתם הסופית לא"י שמשו כסוי יעיל לפעולת הצלה שאסור היה לה לעורר חשש להשמדה. ק' הבין היטב — והקטעים הנ"ל על סכנת „רציחה בגיטו“, מניעת „תשומת לב“ ושמירת „סוד ההצלה“ מעידים על כך שאף אייכמן ועוזריו הבהירו לו את הדברים בלשון מפורשת למדי — כי המיוחסים בכלל וחבריו בקלויז בפרט לא ינצלו מהשואה, אם יגובו לאזני ההמון שמץ של דבר על התכלית האמיתית של הפעולה: להציל את המנתזגים מהשואה המוכנת לעם. ק' ידע שכלל שההבדל בין גורל המיוחסים וגורל העם יטושטש, יעלו הסיכויים להצלחת הפעולה, וככל שידיעות גכוונות על תכניות הנאצים, אם בנוגע להשמדת הרוב ואם בנוגע להצלת המעוט, יסתגנו לגיטאות, יקטנו סכויי המיוחסים להנצל. אייכמן וק' היו שניהם מעוניינים, מטעמים שונים, בשמירת „סודות הרייך“. אייכמן — כדי להבטיח את הצלחת תכנית ההשמדה, וק' — כדי להבטיח את הצלחת תכנית ההצלה.

הדברים האמורים אינם מצטמצמים ב„סוד ההצלה“ בלבד. הסוד שק' מכנהו בשם תמים זה, באמרו כי „סוד ההצלה“ היה צריך להשמר — לא היה, לאמיתו של דבר, אלא חלק וענף מאותו הסוד האיום שעליו בעיקר הוטל האיפול הנאצי — סוד ההשמדה. תחומי ההשמדה וההצלה ינקו זה מזה. כל המגלה את „סוד ההצלה“ היה מגלה טפח מסוד ההשמדה. פעולת הצלת המיוחסים הוכרזה כ„סוד הרייך“, כדי להגן ולשמור שמירת יתרה על סודיות תכנית ההשמדה. אם היה אסור לק' לגלות את „סוד ההצלה“, קל ותומר לסוד ההשמדה. אם גילוי „סוד ההצלה“ היה עלול לגרום ל„רציחה בגיטו“, גילוי סוד ההשמדה על אחת כמה וכמה. אם גילוי „סוד ההצלה“ היה עלול לגרום למהומות ומרד בגיטאות, לסכן את הצלת המיוחסים ולהפריע לבצוע הגרוש הטוטאלי, הרי גילוי סוד ההשמדה היה עלול לפעול כחומר נפץ ולהרוס את כל התכניות גם יחד. ק' ידע היטב שכל פגיעה בסוד ההשמדה תסכן אותו ואת ועדת ההצלה כולה ותשים קץ לכל תכניות ההצלה המשותפות. ההתקשרות עם ראשי ה-ס"ס, שעליה הטיל ק' את כל גורל ההצלה, הייבה אותו לשמור את ידיעותיו בדבר תכנית ההשמדה בסוד מפני רוב יהודי הונגריה.

ידיעותיו של ק'

ידיעותיו של ק'

45. ואמנם תכנית ההשמדה הנאצית הגיעה לידיעתו של ק' בעת ובעונה אחת עם „סוד ההצלה“. עצם תכנית הצלת המיוחסים (היינו „סוד ההצלה“) גולדה וכן הוגשמה ע"י ק' מתוך ידיעת תכנית ההשמדה. אף ראשי ה-ס"ס ידעו שק' יודע על תכנית ההשמדה, ושיחותיהם עם ק' נעשו יותר ויותר גלויות.

בעדותו אמר ק' (ע' 222):

„ויסליצני אמר לנציגי הארגונים היהודיים בבודפשט למנוע פניקה. היו